

تعیین نظام‌های بهره‌برداری کشاورزی بهینه از دیدگاه پایداری: مورد مطالعه

استان کردستان

فرزاد کریمی^۱، شهاب میرزایی^۲، موسی محمودی برام^۳ و یحیی تفضلی^۴

^{۱،۲،۳،۴} دانش‌آموخته کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشگاه یاسوج، ایران

farzadekarimi@gmail.com

نظر به اینکه بخش کشاورزی حوزه‌ی مهمی از اقتصاد روستایی محسوب می‌شود، با بهینه‌سازی نظام بهره‌برداری از عوامل و منابع تولید می‌توان به بازده محصول در واحد سطح افزود و هزینه‌های تولید را تا سرحد امکان کاهش داد و با افزایش درآمد جامعه روستایی از شکل‌گیری و گسترش فقر و آسیب‌پذیری در جامعه روستایی جلوگیری کرد. همچنین استفاده منطقی و اصولی بشر از طبیعت و مواهب آن و ترکیب نهاده‌های تولید در بهره‌برداری کشاورزی از اهمیت اقتصادی بالایی برخوردار است. بنابراین هدف پژوهش حاضر با توجه به اهمیت موضوع، تعیین نظام بهره‌برداری کشاورزی بهینه از دیدگاه پایداری در جهت ترویج آن بود، به گونه‌ای که این الگو بتواند ضمن افزایش درآمد روستایی، نقش مثبتی را در جهت توسعه‌ی پایدار کشاورزی ایفا نماید. با مطالعه‌ی تحلیلی و مرور منابع ثانویه، معیارهای نظام بهره‌برداری پایدار با توجه به رویکرد اندام‌وار مشخص گردید. به منظور مقایسه و تحلیل نظام‌های بهره‌برداری کشاورزی مورد مطالعه، از روش تحلیلی سلسله مراتبی در محیط نرم‌افزار Expert Choice استفاده به عمل آمد که به عنوان روش کمی تحلیل بر اعمال وزن‌دهی معیارهای مورد نظر به کار رفته است. جامعه‌ی آماری این پژوهش اساتید، متخصصین و کارشناسان نظام‌های بهره‌برداری استان کردستان بودند که به صورت هدفمند ۲۰ نفر از این متخصصین انتخاب و به هر یک از این صاحب‌نظران به طور جداگانه پرسش‌نامه‌ای ارائه گردید. نتایج این پژوهش بر اساس ضریب اهمیت و وزن‌دهی معیارهای پایداری بدست آمده از تحلیل سلسله مراتبی حاکی از آن است که نظام بهره‌برداری به شکل "تعاونی تولید روستایی" از بین سایر نظام‌های بهره‌برداری مورد مطالعه با بیشترین وزن بعنوان نظام بهره‌برداری کشاورزی بهینه از دیدگاه پایداری انتخاب گردید. لذا ترویج و آموزش کشاورزی با توجه به وظیفه و نقشی که در کمک به کشاورزان بر عهده دارد می‌تواند آن‌ها را در زمینه‌ی ایجاد و بازسازی تعاونی‌های تولید روستایی یاری نماید.

کلمات کلیدی: تحلیل سلسله مراتبی، کشاورزی پایدار، نظام بهره‌برداری کشاورزی.